

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Identifikace nejlepšího zájmu dítěte“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 10. září 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Nejlepší zájem dítěte je základním, průřezovým a interpretačním principem celého systému ochrany práv dítěte. Přestože se o něm mluví často, jeho skutečné naplnění v praxi zůstává obtížné – každý případ je jedinečný a hranice mezi ochranou a přehnanou kontrolou je tenká. Tento princip je zároveň nejvýznamnějším mostem mezi právními normami, etikou, psychologii a sociální realitou rodiny. Školení má za cíl ukázat, jak tento princip opravdu „žije“ v rozhodovací činnosti soudů, orgánů OSPOD a dalších institucí.

Nejlepší zájem dítěte nelze chápat jako abstraktní ideu, ale jako právně aplikovatelný standard, který musí být identifikován, popsán a odůvodněn v každém rozhodnutí či opatření. Jde o proces, který vyžaduje metodickou přesnost, citlivý přístup k dítěti i schopnost právně obhajitelné argumentace. Účastníci se seznámí se základními složkami nejlepšího zájmu dítěte – identitou, vazbami, bezpečím, stabilitou, zdravím a participací – a naučí se, jak tyto složky vážit a kombinovat.

Seminář přináší praktická vodítka pro práci s důkazy, plánování kroků a formulaci rozhodnutí v souladu s principem proporcionality. Zvláštní důraz je kladen na dokumentaci a psaní odůvodnění, které musí být přezkoumatelné, srozumitelné a konkrétní. Účastníci se seznámí i s testem proporcionality a rozhodovacím stromem, který usnadňuje transparentní volbu opatření.

Kurz propojuje právní úpravu občanského zákoníku, zákona o sociálně-právní ochraně dětí, mezinárodní závazky vyplývající z Úmluvy o právech dítěte a obecné komentáře Výboru OSN, zejména č. 14. Nechybí ani přehled judikatury Ústavního soudu ČR a Evropského soudu pro lidská práva, která ovlivňuje každodenní praxi OSPOD a soudů.

Na konci vzdělávacího programu bude absolvent schopen:

- identifikovat nejlepší zájem dítěte podle struktury vymezené v Úmluvě a Obecném komentáři č. 14
- rozpoznat jednotlivé složky (bezpečí, stabilita, identita, vazby, zdraví, vzdělání, participace)
- odlišit nejlepší zájem dítěte od zájmů jiných osob
- použít test proporcionality při střetu práv rodičů a dítěte
- vyhodnotit přiměřenost zásahu do rodinného života
- vyhotovit spis včetně odůvodnění v duchu nejlepšího zájmu dítěte
- zapojit dítě do procesu rozhodování přiměřeně jeho věku a vyspělosti
- zdokumentovat názor dítěte a jeho reálné zohlednění
- použít argument racionality a přiměřenosti při volbě opatření
- volit nejmírnější účinný prostředek ochrany dítěte
- formulovat jasná, srozumitelná a přezkoumatelná rozhodnutí
- posuzovat kontinuitu péče a kvalitu vztahových vazeb
- spolupracovat s dalšími institucemi bez duplicity a s respektem k dítěti
- orientovat se v judikatuře k pojmu nejlepšího zájmu dítěte
- aplikovat princip v každodenní agendě OSPOD a v komunikaci s rodinou

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Pojem a význam nejlepšího zájmu dítěte

- Historický vývoj principu a jeho zakotvení v právu
- Úmluva o právech dítěte a její článek 3
- Obecný komentář č. 14 Výboru OSN
- Vliv na české rodinné a procesní právo
- Význam pro činnost OSPOD a soudů
- Nejlepší zájem jako metodický i argumentační standard
- Rozdíl mezi „nejvyšším“ a „předním“ hlediskem
- Praktické dopady pro rozhodovací praxi

2. Složky nejlepšího zájmu dítěte

- Identita a rodinné zázemí dítěte
- Zachování rodinných vazeb a stability prostředí
- Fyzické a psychické zdraví
- Zvláštní zranitelnost a potřeba ochrany
- Právo dítěte na vzdělání, rozvoj a participaci
- Kontinuita péče a stabilita vztahů
- Důstojnost, respekt a rovné zacházení
- Vztah složek a jejich vzájemné vážení

3. Metodika identifikace nejlepšího zájmu dítěte

- Postup krok za krokem podle Obecného komentáře č. 14
- Zjištění skutkového stavu a plán shromažďování podkladů
- Rozlišování mezi fakty a hodnotícími závěry
- Zaznamenávání názoru dítěte
- Analýza dopadů jednotlivých řešení

- Transparentní vyhodnocení variant
- Vazba na plán práce s rodinou
- Strukturovaná dokumentace ve spise

4. Test proporcionality v rozhodování

- Tři kroky testu: vhodnost, potřebnost, přiměřenost
- Vymezení legitimního cíle zásahu
- Vyhodnocení dopadů na dítě
- Záznam o zvažovaných variantách
- Opatření nejmírnějšího typu
- Dokumentace v soudním a správním řízení
- Jak zpracovat „rozhodovací strom“
- Nejčastější chyby při aplikaci

5. Názor dítěte a jeho participace

- Právo dítěte být slyšeno
- Formy vyjádření názoru (rozhovor, písemně, prostřednictvím zástupce)
- Hodnocení věku, vyspělosti a autenticity
- Jak zachytit názor dítěte v zápisu
- Informování dítěte o výsledku a odůvodnění
- Zamezení přetěžování nebo manipulace
- Souvislost mezi participací a nejlepším zájmem
- Příklady dobré praxe

6. Vyvažování protichůdných zájmů

- Konflikt mezi dítětem a rodiči
- Konflikt mezi sourozenci nebo pečujícími osobami
- Váha zájmu dítěte vůči zájmům rodičů
- Respekt k právu rodiče na rodinný život
- Vyhodnocení dopadů každého řešení
- Argumentace proporcionality a racionality
- Jak srozumitelně popsat proces vážení
- Judikatura k řešení střetů

7. Role OSPOD při identifikaci nejlepšího zájmu

- OSPOD jako garant respektu práv dítěte
- Dokumentace názorů dítěte a rodiny
- Doporučení a návrhy pro soud
- Koordinace s poradnami, školou a zdravotníky
- Vyhodnocení vhodnosti opatření
- Přezkoumatelnost a kvalita spisu
- Povinnost neutrality a profesionality
- Prevence formalismu

8. Komunikace a přiměřené informování dítěte

- Jak srozumitelně komunikovat s dítětem o jeho situaci
- Zásady přiměřenosti podle věku a porozumění
- Rizika přetížení a sekundární viktimizace
- Informování o výsledku řízení
- Používání jazyka bez hodnoticích soudů
- Ochrana soukromí dítěte
- Vysvětlení dítěti, jak byl jeho názor zohledněn
- Etika v komunikaci s dítětem

9. Dokumentace a psaní odůvodnění

- Struktura přezkoumatelného odůvodnění
- Popis skutkových okolností, úvahy a závěr
- Práce s důkazy a jejich vážení
- Vyhnutí se kliše a obecným frázím
- Transparentní jazyk rozhodnutí
- Předvídatelnost a stabilita opatření
- Vztah mezi textem a spisovou stopou
- Kontrola kvality rozhodnutí

10. Judikatura a mezinárodní standardy

- Významná rozhodnutí Ústavního soudu ČR
- Judikatura Evropského soudu pro lidská práva
- Doporučení Výboru OSN pro práva dítěte
- Reflexe zahraničních přístupů (Rakousko, Německo, Norsko)
- Dopady na českou praxi OSPOD
- Použití mezinárodních zdrojů při argumentaci
- Přístup k testu nejlepšího zájmu v judikatuře
- Inspirace pro metodickou činnost

11. Modelové situace a příklady z praxe

- Rozchod rodičů a střídavá péče
- Prání dítěte vs. jeho stabilita a bezpečí
- Přestěhování a změna školy
- Kolizní opatrovnictví a rozhodování o styku
- Opatření na ochranu před domácím násilím
- Zdravotní péče proti vůli rodiče
- Dítě se zdravotním postižením
- Postup při dlouhodobých dočasných opatřeních

12. Diskuse a závěr školení